

Zahraniční rozvojová spolupráce je jedním z významných nástrojů pro udržení stability ve světě. V kontextu současných krizí je potřeba ji obzvláště posilovat, říkají odborníci, kteří se sjeli do Prahy

Žijeme v době bezprecedentních výzev. Miliony lidí v nestabilních regionech světa ovlivňují dopady klimatických změn, ozbrojených konfliktů a akutního nedostatku potravin. Například země tzv. Afrického rohu se potýkají s nejhrošším obdobím sucha za posledních 40 let. Ruská agrese proti Ukrajině vede nejen k tomu, že Evropa čelí největší migrační vlně od druhé světové války. Projevuje se také dalším zhoršením přístupu k potravinám pro obyvatele Blízkého východu a Afriky. Diskusi o možnostech, jak pomocí rozvojové spolupráce posílit odolnost obyvatel zranitelných regionů vůči komplexním krizím je věnována mezinárodní konference, která probíhá v Praze ve dnech 9. a 10.11. (1) Pořádá ji České fórum pro rozvojovou spolupráci (FoRS) v souvislosti s předsednictvím ČR v Radě EU. Záštitu poskytli ministr zahraničí Jan Lipavský a ministr pro evropské záležitosti Mikuláš Bek.

“Velmi oceňujeme, jak se česká vláda staví k potřebě pomáhat v souvislosti s konfliktem na Ukrajině. Na humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářskou pomoc bude směřovat v období 2023-2025 každý rok půl miliardy korun. Nesmíme ovšem zapomínat ani na jiné regiony světa, které bojují s dlouhodobými problémy.”, říká Pavel Příbyl, ředitel FoRS. Například státy východní Afriky dovážejí z Ukrajiny a Ruska až 90 % pšenice. (2) Celkový export obilovin z Ukrajiny směřoval mezi roky 2016-2021 ve 34 % do Afriky a v 58 % do Asie. Jeho omezení a růst cen tak zvyšuje tlak především na obyvatele regionů rozvojového světa.

“Ve východní a západní Africe postižené suchem se blíží hladomor. Co proti tomu děláme? Dárcovské země dosud ignorují alarmující realitu, která se odehrává přímo před našima očima. Naše závazky zůstávají stále podfinancované. Z reakcí na válku na Ukrajině a pandemii je zřejmé, že finance se dají najít, když jsou opravdu potřeba. To, co momentálně chybí, je politická vůle.”, upozorňuje Evelien van Roemburg, vedoucí kanceláře Oxfam International pro EU v Bruselu. Oxfam podle nejnovější analýzy odhaduje, že jen v důsledku akutního hladu zemře ve východní Africe jeden člověk každých 36 vteřin. (3) V Somálsku již dosáhly ceny obilovin historického maxima a oproti předchozímu roku jsou zhruba dvojnásobné. Země stojí na prahu hladomoru. V Etiopii a Keni se počet obyvatel, kteří jsou vystaveni akutnímu hladu více než zdvojnásobil. (3)

„České humanitární organizace sdružené ve FoRS dlouhodobě prokazují, že dokážou zodpovědně a efektivně nakládat s podporou veřejnosti i vlády pro zmírnění velkých humanitárních krizí. Přáli bychom si, aby se podpora státu po letech snižování a stagnace navýšila nejen pro Ukrajinu, ale i pro Sýrii, či zmíněné krize v Africe, jejichž příčiny i dopady jsou globální.”, doplňuje Erik Siegl, vedoucí zahraniční sekce v Diakonii ČCE. Dle Světové banky ukončila etapu celosvětového pokroku ve snižování chudoby už pandemie COVID-19, válka na Ukrajině však způsobila jeho naprostý zvrát. Při současném trendu bude v roce 2030 žít 7 % světové populace za méně než 2,15 USD na den. (4) Světovou chudobu prohloubí dle predikcí

také problémy způsobené klimatickou změnou. V nadcházejících dekádách bude nuceno opustit své domovy stále více lidí, a to zejména v nejchudších a nejzranitelnějších státech. Podle Světové banky to bude v roce 2050 až 200 milionů osob. (5) Již v tomto roce překročil svět historický milník – nuceně vysídlených nebylo nikdy více než dnes, jedná se o 100 milionů lidí. Zhruba 60 % z nich nepřekročilo hranice a zůstává na místě.

Sýrie čelí humanitární krizi nebývalých rozměrů. Uprostřed rekordního nárůstu cen o více než 800 % jen za poslední dva roky žije nyní 90 % obyvatelstva pod hranicí chudoby. Polovina obyvatel je buď vnitřně vysídlena, nebo hledá útočiště v jiných zemích. Mnoho dětí za celý život nenavštívilo školu a vládní struktury jsou nestabilní. Ti, kteří navzdory problémům v zemi zůstávají, chtějí přispět k obnově a rekonstrukci země. Proto je více než kdy jindy nutné kombinovat humanitární pomoc s trvalejšími rozvojovými aktivitami a zároveň posilovat sociální soudržnost a budování míru. Nevládní organizace mohou při takovém přechodu sehrát klíčovou roli." říká Muhammed Hammady, vedoucí mise v Sýrii, Iráku a na Ukrajině, Charita Česká republika.

EU a její členské státy podle říjnové zprávy AidWatch 2022, zveřejněné organizací CONCORD Europe (6), však nadále zaostávají na cestě k plnění mezinárodně dohodnutého cíle poskytovat do roku 2030 na oficiální rozvojovou pomoc (ODA) alespoň 0,7 % HND ročně. Tento slib se podařilo v roce 2021 naplnit pouze čtyřem evropským zemím. Česká republika se zavázala stejně jako další členské státy, které vstoupily do EU v roce 2004, přispívat na ODA 0,33 % HND. Její příspěvek v mnoha posledních letech nepřesáhl 0,13 % HND, což ji zařadilo na poslední místa v žebříčku zemí sdružených ve Výboru pro rozvojovou pomoc pod OECD. (7) Nebýt ruské války na Ukrajině, byl by letošní výsledek možná ještě nižší.

"Prvních šest měsíců roku 2022 bylo obdobím velkých humanitárních výzev. Konflikt na Ukrajině a jeho stále širší ekonomické dopady eskalovaly již tak neutěšenou humanitární situaci po celém světě. Ta se v posledních letech ještě zhoršila v důsledku konfliktů, změn klimatu a pandemie COVID-19 a dlouhodobého podfinancování řešení humanitárních krizí. Očekává se, že do konce roku 2022 bude humanitární pomoc potřebovat více než 300 milionů lidí. Současné údaje však ukazují, že celosvětové humanitární výzvy jsou financovány pouze z 35-40 %, což znamená rekordní schodek. (8) Doporučujeme proto nejen české, ale i evropské politické reprezentaci pracovat na předvídatelných a dlouhodobých finančních rámcích, díky kterým budou moci nevládní organizace efektivně pomáhat. Souběžně je třeba stávající finanční nástroje analyzovat a sledovat jejich transparentnost, komplementaritu a reálný dopad. Investice do snižování rizika katastrof jsou klíčem k jejich prevenci, stojí nás výrazně méně než samotné řešení akutní humanitární krize.", uzavírá Marek Štys, vedoucí humanitárních projektů, Člověk v tísni.

Informace pro editory:

FoRS – České fórum pro rozvojovou spolupráci (www.fors.cz): Platforma sdružuje 34 organizací. K jejím členům se řadí domácí neziskové organizace a think-tanky, národní sekce mezinárodních organizací, univerzity a další subjekty zaměřené na zahraniční rozvojovou spolupráci, humanitární pomoc, vzdělávání a informování o rozvojových tématech.

Poznámky:

(1) [Program konference](#)

(2) OXFAM INTERNATIONAL, 2022, [As many as 28 million people across East Africa at risk of extreme hunger if rains fail again](#)

(3) OXFAM INTERNATIONAL, 2022, [Hunger Likely To Claim A Life Every 36 Seconds In Drought-Stricken East Africa Over Next Three Months: Oxfam](#)

(4) THE WORLD BANK, 2022, [Poverty and Shared Prosperity 2022: Correcting Course](#)

(5) THE WORLD BANK, 2021, [Climate Change Could Force 216 Million People to Migrate Within Their Own Countries by 2050](#)

(6) CONCORD Europe, 2022, [AidWatch 2022](#)

(7) FoRS, 2022, [Základní údaje o financování zahraniční rozvojové spolupráce a humanitární pomoci ze strany ČR](#)

(8) OCHA SERVICES, 2022, <https://fts.unocha.org/>

Kontaktní osoby:

Kateřina Carda Kosmatová, komunikační koordinátorka FoRS, email: katerina.kosmatova@fors.cz, tel: 724 384 819

Pavel Příbyl, ředitel FoRS, email: pavel.pribyl@fors.cz, tel: 603 207 249